

SÁMI

Håkonshallen
Håkonhålla

Lepramuseet, St. Jørgens Hospital
Lepramusea St. Jørgena hospítála

Damsgård Hovedgård
Damsgårda váldogárdin

Bryggens Museum
Bryggena musea

Alvøen Hovedbygning
Alvøena direktvraásodat

Gamle Bergen Museum
Boares Bergena musea

Rosenkrantzårnet
Rosenkrantztoardna

Hordamuseet
Hordamusea

Skolemuseet
Skuvlamusea

Oahpásmuva gávpotmuseai!

Bergena gávpotmuseas leat 9 musea Bergena gielddas. Museas leat badjel 120 vistti ja hui olu dávvirat mat iešguđet láhkai mitalit Bergena historjjá birra. Vuolábealde leat veaháš dieđut ovttaskas museaid birra.

Rahpanáiggít ja prográmma leat dáppe bymuseet.no
ja čuovo áinnas min Facebookas ja Instagramas.

[@bymuseetbergen](https://www.facebook.com/bymuseetbergen)

Gamle Bergen

Boares Bergen

Boares Bergena musea, mii lea Sandvikenis, sáhtát vásihit 1800-logu gávpotbirrasa. Váldogáhtas ja guovllus birra leat iešguđetlágan boares Bergen-stobut. Dat eai čužžon nie dalle, muhto dat addet buori gova 1800-logu Bergenis. Geasset leat

ássanstobut rahpasat juohke beavvi, ja sáhttá galledit stobuid, láibbohaga, apotehka, prentehusa, gávppi, spellerávddiid jna. Neavttárat stobuin muitalit eallima birra Bergenis 1800-logus, ja gaskkohagaid leat maiddái teáhterbihtázat olgun.

Håkonshallen og Rosenkrantztårnet

Håkonhålla ja Rosenkrantztoardna

Bergenhus Festningas váccašat gaskaáigi gonagaslaš ladnis gos leat historjjálaš huksehusat Håkonhålla ja Rosenkrantztoardna. Bergenhus ladneguovlu lea gáv-potguovddážiis Bryggena geažis. Museaid váldouksa lea geađgeuksa.

Håkonhålla lea badjel 750 jagi boaris, ja gonagas Håkon Håkonsson dat huksehii dan. Son geavahii hålla gonagasáso-dahkan ja feastasálen. Dalle lei Bergen Norgga stuorámuš ja deháleamos gávpot.

Dáppe ráhkaduvvojedje earret eará Norgga vuosttaš lágat. Hålla geavahuvvo ain almmolaš doaluide ja gonagaslaš mállásiidda. Håkonhålla lea rabas eanaš beivviid jagis, maiddáid dálvet. Håkonhålla bálldas lea Rosenkrantztoardna. Oassi toartnas huksejuvvui 1270-jagiin, muhto dat lea mángii stuoriduvvon. Baskkes tráhpáid mielde sáhtta goargnut gitta toartna geahčái. Toardna lea leamaš sihke ásoat ja suodjalusvisti, ja kealláris lea fánjaráigi.

Bryggens Museum

Bryggena musea

Bryggena museas sáhtát vásihit gaskaáiggi ja oaidnit maid arkeologat leat roggan roggamiin Bryggenis ja eará sajiin Oarje-Norggas. Bergena Bryggenis lea leamaš huššás gávpotbiras masá 1000 jagi. 1955:s oassi Bryggenis bulii gutnan. Dán maŋŋá roggagohte eatnama, ja arkeologat gávdne assás eanangerddiid gos letne čuđiid duháhiid mielde dávvirat. Bryggena musea lea huksejuvvon Bergena boarráseamos stobu bázahusaid ala mat leat 1100-logu álgogeažis – vistebázahusat mat ain leat dehálaš oassi bissovaš

čájáhusas oktan dávviriiguin maid gávdne. Roggamat adde áibbas ođđa áddejumi das mo olbmot elle Bergenis gaskaáigegávpogis. Dáppe leat maiddái dávvirat Eurohpás ja Gaska-Nuorttis mat čájehit ahte gávpogis ledje viiddes oktavuođat stuorra osiin máilmmis gávppašeami bokte. Sii gávdne erenoamáš olu runamuoraid, mat leat muorat main leat teavsttat nugo juorut, divttat ja diidaloškosat. Čájáhusas sáhtta maiddái ieš geahččalit čállit runaid. Musea lea Bryggenis, ja Universitehtamusea eaiggáduššá čoakkáldaga.

Lepramuseet, St. Jørgens Hospital

Lepramusea St. Jørgena hospítála

Lepramuseas, mii lea Markenis guovdu gávpoga, lea leamaš hospítála gitta 1400-logu álggu rájes. Mánngaid stuorra gávpotbuolliiid maŋjá leat dat 9 vistti mat dál leat das, 1700-logu rájes. Sihke olbmot leprain ja eará dávddaiguin ásse St. Jørgena hospítálas gitta 1946 rádjai. Leat olu dovdduide čuohcci mitalusat dán báikkis. Leprabuhcciide ii lean dalle doaivva dearvvasmuvvat. Olusiin ledje ovdagáttut, eai ge háliidan lahkonit buhcciid. Musea mitala dál mo lea orrut hospítálas

ja mo dutke dávdda 1800-logus. Okta dutkiin lei Gerhard Armauer Hansen. Son lea dál máilmmi beakkán go fuomášii leprabasililla 1873:s. Lei hirbmat dehálaš gávdnat siva dávdii vai dasa sáhtii hutkat dálkasa. Norggas ii šat gávdno lepra, muhto dávda gávdno ain eará sajiin máilmmis vaikko dál leat buorit dálkasat. Boares váldovistti duogábeale lea gilvojuvvon gilvvagárdi gos leat urtasat ja dálkkasšattut mat sáhttet leat geavahuvvon dáppe ovdal.

Skolemuseet Skuvlamusea

Skuvlamusea lea boares latiidnaskuvllas Lille Øvregates duopmogirku bálddas. Vuosttaš gearddis beassá vásihit boares latiidnaskuvlla, ja bajit gearddis ges aoidná birrasiid álbmotskuvlla áiggis ja čáppa skuvlatávvaliid čájáhusa.

Bergena boares latiidnaskuvla lea Norgga boarráseamos skuvlavisti, mii huksejuvvui stuorra gávpotbuollima maŋŋá 1702:s. Dán skuvlla historjá manná ruovttoluotta gitta 1100-lohkui. Álggos dat lei skuvla sidjiide geat áigo šaddat báhppan, dađistaga šattai skuvla bajitgeardemánáide maiddá.

1800-logus šattai dábbáleabbon vázzit skuvlla, ja 1800-logu loahpageahčen besse eanaš mánát veahá vázzit skuvlla Norggas. Skuvlamusea čájeha mo boares latiidnaskuvla sáhtta leat leamaš. Skuvllas ledje máŋga luohkkálanja ja rektorásodat. Bajitgeardemánát dat vázze dáppe, ja sii ožžo oahpahusa latiinnagielas, religiovnas, matematihkas ja eará dehálaš fágain. Boarráseamos ohppiid oahpahii rektor. Olusat sis, geat šadde dehálaš olmmožin Bergenis dien áigge, vázze dán skuvllas. Dovddus girječálli Ludvig Holberg váccii maiddá dáppe skuvlla.

Damsgård Hovedgård

Damsgårda váldogárdin

Lustagárdin Damsgårda váldogárdin, mii lea čáppa sajis Laksevågas, lea rabas geasset. Das leat čáppa gilvvgárrddit, unna kafeaš, ja olmmoš sáhtta fitnat oahpisteamis gárdimis.

Lustagárdin lei báiki gávpoga olggobealde gosa eaiggát manai lágídit feastta dahje vuoiññastit. 1700-logus, go Bergen lei stuorra, huššás ja rikkes gávpot, de ledje lustagárdimat siseatnamis, nugo Damsgård, treanda Eurohpás. 1800-logu

álggogeahčen ledje olu dákkár lustagárdimat Bergena birra, muhto Damsgård lei čábbámus. Damsgårda váldogárdin huksejuvvui 1770-jagiin generálasoahtekommissárij ja generálatuollohálddašeaddjái Joachim Christian Geelmuydenii. Maññá go osttii alces ádelii gullelaš báronatihtela, de rievdadii nama Gyldenkrantzán. 1796:s vuvdojuvvui gárdin hoavvaagentii Herman Didrich Jansonii. Janson-bearas áasai Damsgårdas gitta 1983 rádjai.

Hordamuseet

Hordamusea

Hordamuseas, mii lea Stendas Lagunena lahka, sáhtta vásihit ja oahppat eallima birra 1700- ja 1800-loguin Davvi- ja Gaskahordlánddas.

Boanddat, geat ásse suhkama duohken Bergenis, gohčoduvvojedje strilerin. Hordamusea muitala strileriid, duojáriid ja

riddokultuvrra eallima birra. Hordamusea lea čáppa luonddubirrasis Fanafjordenis. Musea lahka lea maddái gálašánbáiki. Eanadagas dáppe leat badjel 10 000 jagi boares luottat olbmuid maŋis. Dán guovlus lea dál čáppa olgodaddanmusea mas leat stobut 1700- ja 1800-loguid rájes.

Alvøen Hovedbygning

Alvøena direktvraásodat

Alvøen lea leamaš industriijaguovlu jo 1600-logu rájes. Álggos lei ruktafabrihka ovdal go šattai báberfabrihkan. Alvøena váldogárdin, mii dál lea musea, lei direktvrra ásodat. Fasmer-bearaš dat osttii báikki 1700-logu gaskamuttus, ja sii álggahedje báberbuvttadeami 1797:s. Bearaš jođihii fabrihka gitta 1981 rádjai. Go joavdá Alvøenii, de oaidná mo olles

guovlu lei oassin fabrihkarusttegis. Dáppe leat bargiidásodagat, fabrihkkalanjat ja direktvrra stuorra ásodat lustastobuin ja gilvvgárdiin. Váldogárdin lei álggos lustabáikin, muhto šattai ollesjagiásodahkan 1830-logu rájes. Váldogárdin čájeha dál muittuid Fasmer-bearraša eallimis Bergenis ja Alvøenis badjel 300 jagi.

BYMUSEET.